

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 330 | Tarih 12-18 Ekim

Bir insan hakları savunuculuğu kuruluşu olarak, Türkiye’de yaşanan insan hakları ihlallerini yakından takip ediyoruz. Bu çalışma kapsamında, her hafta bir önceki hafta yaşanan insan hakları ihlallerini belgeleyen bir bülten yayımlıyoruz. Ayrıca bu vakalara ilişkin güncel istatistikleri ve kategorilere ayrılmış kaynakları düzenli olarak paylaşıyoruz. Turkey Rights Monitor raporu 330 haftadır kesintisiz yayımlanmakta ve insan hakları alanında çalışan kurumlar, kuruluşlar ve ilgili paydaşlarla paylaşılmaktadır. Güncel bilgi ve istatistiklere web sitemiz üzerinden ulaşabilirsiniz: <https://turkeyrightsmonitor.com/>

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 58 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020’de yayımlanan bir [görüş belgesinde](#) söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir [veritabanı](#) vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

14 Ekim: Türk makamları, Gülen hareketiyle bağlantılı oldukları iddiasıyla 34 şüpheliyi kapsayan üç soruşturma kapsamında çeşitli illerde 32 kişiyi [gözetim altına aldı](#). Savcılar mali işlemleri, dijital kayıtları ve harekete ait olduğu öne sürülen faaliyetleri gerekçe gösterdi.

16 Ekim: Alanya’da bir mahkeme, Cumhurbaşkanı Erdoğan’a hakaret ettiği gerekçesiyle 66 yaşındaki evsiz bir kişiyi [tutukladı](#). Şüpheli, yiyecek ve barınma olanağı bulmak için suçu bilerek işlediğini hâkime söyledi.

12 Ekim: Türk makamları, Gülen hareketiyle bağlantılı olduğu iddiasıyla yargılanan iş insanı Taner Nakıboğlu’nu, beraat edip tahliye edilmesinden iki hafta sonra savcılığın beraat kararına itiraz etmesi üzerine yeniden cezaevine [gönderdi](#).

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı [Yusuf Bilge Tunç](#)’tan bir haber alınamadı. Tunç’un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi [zorla kaybedilme](#) vakasının son örneklerinden biri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

12 Ekim: İstanbul’daki bir mahkeme, Ekrem İmamoğlu’nun gözetim altına alınmasına karşı düzenlenen gösterilere katıldıkları gerekçesiyle yargılanan 88 kişiyi [beraat ettirdi](#). Gösterilerle bağlantılı sosyal medya paylaşımları nedeniyle iki sanığa ise ertelenmiş hapis cezası verildi.

14 Ekim: İnsan Hakları İzleme Örgütü, Akbelen Ormanı yakınındaki madencilik faaliyetlerine karşı çıkan en az 55 kişiye yönelik ceza soruşturmalarını ve Ordu’da altın arama çalışmalarına karşı protestolarda yaşanan gözaltılar ile polis şiddeti iddialarını [belgeledi](#).

17 Ekim: Polis, belediye ekiplerinin Ege Üniversitesi yerleşkesinden yaklaşık 200 köpeği götürmesini protesto eden öğrencilere biber gazıyla [müdahale etti](#). Öğrenciler ve akademisyenler hayvanların nereye götürüldüğünü öğrenmek istedi.

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

13 Ekim: İktidardaki AKP, bir yatırım fonu skandalına ilişkin haber ve eleştirileri nedeniyle gazeteciler Timur Soykan ile Şaban Sevinç, BirGün TV ve muhalefet sözcüsü Zeynel Emre'ye toplam 1,6 milyon liralık tazminat [davası açtı](#).

14 Ekim: Türk makamları, yaklaşık 582 bin takipçisi bulunan Türkiye İşçi Partisinin resmî X hesabına erişimin engellenmesini [emretti](#). Kararı veren makam ve engellenmenin somut gerekçeleri kamuoyuna açıklanmadı.

14 Ekim: Polis, sahibi hakkında yürütülen soruşturma kapsamında hükümet tarafından atanan kayyımların muhalif yayın kuruluşu Halk TV'nin yönetimini devralması sırasında kanalın İstanbul merkezine [baskın düzenledi](#). Canlı yayınlar durduruldu, çalışanların binaya girmesi engellendi.

16 Ekim: RTÜK, hükümetin bir yatırım fonu skandalıyla olası bağlantılarını konu alan yayınları nedeniyle Sözcü TV ile Koza TV'ye önceki ayki reklam gelirlerinin yüzde 3'ü oranında para cezası [verdi](#).

16 Ekim: İstanbul'daki bir mahkeme, yatırım fonu skandalıyla ilgili haberleri nedeniyle bir gece gözaltında tutulan araştırmacı gazeteci Bahadır Özgür'ü yurt dışına çıkış yasağı ve haftada iki gün imza verme yükümlülüğüyle [serbest bıraktı](#).

16 Ekim: Polis, Halk TV'ye kayyım atanmasını eleştiren ve halkı buna karşı çıkmaya çağıran sosyal medya paylaşımı nedeniyle gazeteci ve insan hakları savunucusu Bahadır Altan'ı [gözetim altına aldı](#). Altan daha sonra seyahat ve imza kısıtlamalarıyla adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı.

İNSAN HAKLARI SAVUNUCULARI

13 Ekim: Tutuklu gazeteci Tuğba Tekerek'in avukatları, bir LGBTİ+ hakları örgütünün Instagram hesabını yönettiği iddiasını destekleyen teknik kanıtların savcılık tarafından sunulmadığını belirterek tahliye talebiyle Anayasa Mahkemesine [başvurdu](#).

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

12 Ekim: Ankara 2 No'lu Barosu Başkanı, Adalet Bakanlığının yardımıyla baronun yaklaşık 70 üyesinin hâkim ya da savcı olduğunu [öne sürdü](#). Yargı kuruluşları sürecin incelenmesini istedi; baro başkanı daha sonra sözlerinin çarpıtıldığını söyledi.

13 Ekim: Muhalefetten bir milletvekili, Mart 2024 yerel seçimlerinden bu yana parti değiştirmeler, kayyım atamaları veya yargı süreçleri sonucunda, muhalefetin kazandığı yerler de dahil olmak üzere 156 belediyenin yönetiminin [değiştiğini bildirdi](#).

14 Ekim: İstanbul'daki bir mahkeme, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin serbest bırakılmasını ve mahkûmiyetinin sonuçlarının giderilmesini gerektiren bağlayıcı kararına rağmen Osman Kavala'nın tahliye ve yeniden yargılama taleplerini [reddetti](#).

15 Ekim: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Gülen hareketiyle bağlantılı oldukları iddiasıyla bazıları 11 aya kadar tutuklu kalan 26 kişinin tutukluluğuna ilişkin Türk mahkemelerinin kişi bazında gerekçe sunmadığını [tespit etti](#).

17 Ekim: Ankara'daki bir mahkeme, seçilmiş belediye başkanı tutuklanıp görevden uzaklaştırılan muhalefet yönetimindeki Etimesgut Belediyesine yönelik yolsuzluk soruşturmasında iki başkan yardımcısı ve beş şüpheliyi [tutukladı](#).

CEZAEVİ KOŞULLARI

12 Ekim: Mahpus Yusuf Çelik, Marmara Cezaevinde 50 metrekairelik bir koğuştaki 11 kişinin kaldığını, bazılarının koridorda uyuduğunu [anlattı](#). Çelik ayrıca sürekli kamera gözetimini, sağlık hizmetlerindeki gecikmeleri, temiz suya erişim sorunlarını ve kitap kısıtlamalarını aktardı.

14 Ekim: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Türk cezaevi yetkililerinin eski hâkim Abdi Cengiz'in yakınlarıyla görüşmelerini bir yıl boyunca, bu gözetimin somut olayda gerekli olup olmadığını değerlendirmeden kayda aldığını [tespit etti](#).

MÜLTECİLER VE GÖÇMENLER

14 Ekim: Kilis'teki bir mahkeme, dokuz yaşındaki Suriyeli Gina Mercimek'in 2023'te cinsel saldırıya uğrayarak öldürülmesine ilişkin önceki kararın üst mahkemece bozulmasının ardından yapılan yeniden yargılamada iki sanığı ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına [çarptırdı](#).

13 Ekim: Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, 11 Ekim'de Edirne'deki bir kabul merkezinden pazara gitme izniyle çıkan 14 refakatsiz yabancı çocuktan 13'ünün hâlâ kayıp olduğunu [doğruladı](#). Çocuklardan yalnızca biri daha sonra geri döndü.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

12 Ekim: Avrupa İşkencenin Önlenmesi Komitesi, Türkiye'deki kurumlarda rızaları dışında psikiyatri servislerine yatırılan hastaların ve refakatsiz göçmen çocukların koşulları ile korunmalarına yönelik güvenceler hakkında [endişelerini dile getirdi](#).

13 Ekim: Yetkililer, kalp krizi geçirerek hastaneye kaldırılan 56 yaşındaki Celal Yıldırım'ı Hilvan Cezaevine geri [gönderdi](#). Ailesi, tedavisine cezaevi dışında devam etmesi için yaptıkları başvuruya savcılığın yanıt vermediğini belirtti.

12 Ekim: Cezaevi idare kurulu, kızına ve başka bir mahpusa para gönderdiği için hapsedilen 77 yaşındaki Hatice Yıldız'ın, avukatına göre demans, hareket güçlüğü ve olumlu davranış değerlendirmelerine rağmen tahliyesini [reddetti](#).

13 Ekim: Anayasa Mahkemesi, avukat İlayda Kocabaş Güner'in 2021'deki bir protestoda polis tarafından darp edildiği ve tehdit edildiği yönündeki şikâyetinin, ilgili polisler sorgulanmadan takipsizlikle kapatılması üzerine yeniden soruşturma yürütülmesini [istedi](#).

ULUSÖTESİ BASKI

12 Ekim: Türk yetkililer, aralarında uluslararası koruma başvurusunda bulunanların da olduğu Gülen hareketiyle bağlantılı olmakla suçlanan kişilerin iadesi için Yunanistan'a [baskı yaptı](#). Yunan yetkililer, Türkiye'den gelen sığınmacıların suç ağı oluşturduğu iddiasına karşı çıktı.

KADIN HAKLARI

15 Ekim: İstanbul'daki bir mahkeme, daha sonra annesiyle birlikte ölü bulunan sekiz yaşındaki Hifa İkra Şengüler'e cinsel istismarda bulunmakla suçlanan babasını delil yetersizliği gerekçesiyle [beraat ettirdi](#) ve kadın örgütlerinin davaya katılma taleplerini reddetti.

13 Ekim: Muhalefet milletvekili Kezban Konukçu, Şişli Belediyesinin kayyum yönetiminin yedisi kadın sekiz işçiyi işten çıkardığı, kadın çalışanları yeterli tesisler olmadan sokak temizliğinde görevlendirdiği ve çalışma koşullarına ilişkin şikâyetleri dikkate almadığı yönündeki iddiaları [gündeme getirdi](#).

TOPLUMSAL CİNSİYET HAKLARI

14 Ekim: HEVİ LGBTİ+ Derneği, LGBTİ+ örgütlerine yönelik polis operasyonlarının Kürt, mülteci ve azınlık mensubu LGBTİ+ kişilere sağladığı hukuki, sosyal ve sağlık danışmanlığını [aksattığını bildirdi](#). Dernekle bağlantılı üç kişi tutuklanmış, üç kişi hakkında ise soruşturma sürmekteydi.

14 Ekim: BM insan hakları uzmanları, Türkiye'de LGBTİ+ örgütlerini hedef alan soruşturma ve kısıtlamaları [eleştirdi](#) ve meşru savunuculuk faaliyetleri ile destek hizmetlerinin cezai suçlamalara ve resmî baskıya maruz kaldığını belirtti.